

Asia: VN/727/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Esitys, joka koskee jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen perustamista, edistää keskeisesti myös maakuntien elinvoimaisuutta, koska palvelukeskuksen toiminta mahdollistaa parhaimmillaan aidon yhteistyön ja kumppanuuden eri hallinnonalojen, keskushallinnon ja alueiden välillä. Palvelukeskuksen yhteistyö myös maakuntien kanssa on mielestämme erittäin tärkeää jo pelkästään luotettavan tilannekuvan aikaansaamiseksi. Tarvitsemme sekä määrällistä että laadullista tietoa sekä maakunnallisten että valtakunnallisten tilannekuvien pohjaksi. Tavoitteen saavuttamiseksi on kehitettävä maakuntien toimijoiden, valtion viranomaisten ja työelämän järjestöjen kumppanuutta ja eri hallinnonalojen yhteistyötä.

Palvelukeskuksen perustamisen tavoitteena on muun muassa sovittaa yhteen jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palveluja. Merkille pantavaa on se, että koronapandemiasta aiheutuneesta työllisyyden heikkenemisestä huolimatta useiden yritysten kasvun esteenä on osaavan työvoiman riittämättömyys. Työikäisen väestön osaamisen kehittämisen tulee kytkeytyä työelämän alueellisiin tarpeisiin sekä niiden elinkeinojen ja elinvoiman kehittämiseen ja uusintamiseen, kuten lain perusteluissa todetaan. Ehdotamme, että säädösten jatkovalmistelussa otettaisiin entistä vahvemmin huomioon myös ulkomaalaistaustaisten henkilöiden työllisyyteen ja koulutukseen liittyvät kehittämistarpeet.

Huomiot palvelukeskukselle esitetyistä tehtävistä

1) Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen ja koordinointi

-

2) Osaamis- ja työvoimatarpeiden ennakointi

Pidämme tärkeänä säädösesityksen tavoitetta, jonka mukaan palvelukeskuksen tehtävänä olisi koota, analysoida ja tulkita ennakointietoa hyödyntämällä olemassa olevan tiedontuottajaverkoston tietoa nykyisen työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaannosta. Maassamme on tarpeen kehittää osaamis- ja työvoimatarpeiden ennakointijärjestelmää määrätietoisesti eri hallintorajojen laajalla kumppanuudella, jotta päästään erillisistä hankkeista. Niiden riskinä saattaa olla se, että hanketoiminta elää omaa elämäänsä varsinaisen virkatyön ulkopuolella, mikä puolestaan hidastaa kehitettyjen mallien käyttöönottoa ja vaikuttavuutta. Toisaalta on kuitenkin tärkeää, että hyvät mallit otetaan huomioon palvelukeskuksen toiminnassa. Ennakointitehtävien vastuuttaminen palvelukeskukselle on mielestämme perusteltua.

Esityksen mukaan ”palvelukeskus toimisi kiinteässä yhteistyössä Opetushallituksen ennakointitoiminnon, työ- ja elinkeinohallinnon ennakointitoimijoiden, kuten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen (jäljempänä KEHA-keskus), ELY-keskusten ja työ- ja elinkeinotoimistojen (jäljempänä TE-toimisto), kanssa. Palvelukeskus kävisi myös jatkuvaa vuoropuhelua alueellisten ennakointitoimijoiden ja esimerkiksi työelämän järjestöjen kanssa.”

Pohjanmaan liiton mielestä maakuntien liitot tulee mainita samassa yhteydessä kuin ELY-keskukset ja TE-toimistot, kun viitataan palvelukeskuksen keskeisiin yhteistyötahoihin. Maakuntien liitoilla on lakisääteisiä pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointiin liittyviä tehtäviä, ja näiden alueellisten näkökulmien on oltava linjassa palvelukeskuksen työikäisen väestön osaamisen kehittämisen ja osaavan työvoiman saatavuuden edistämiseen liittyvien kansallisten tavoitteiden kanssa.

Lisäksi haluamme vielä korostaa sitä, että erityisesti ulkomaiseen työvoimaan liittyvien koulutus- ja osaamistarpeiden merkitys korostuu tulevaisuudessa.

3) Alueellisten palveluekosysteemien ja ylläalueellisen yhteistyön tuki

Esityksen mukaan ”palvelukeskus toteuttaisi verkostotyötään pääsääntöisesti olemassa olevia verkostoja hyödyntäen. Koska alueet poikkeavat toisistaan muun muassa elinkeinorakenteensa ja väestöpohjansa suhteen, myös niiden yhteistyön muodot on organisoitu toisistaan poikkeavasti.”

Pohjanmaan liitto ymmärtää, että nojautumisella olemassa olevien verkostojen varaan pyritään välttämään päällekkäisten rakenteiden syntymistä. Tosiasia kuitenkin on, että alueilla on tällä hetkellä käytössä hyvinkin erilaisia jatkuvaa oppimista ja väestön osaamisen kehittämistä edistäviä verkostoja. Pohjanmaan liiton mielestä onkin syytä harkita, että palvelukeskuksella olisi käytössä selkeä alueellisen yhteistyön malli, jonka kautta kanavoidaan alueelliset näkemykset osaksi kansallista kehittämistyötä. Yksinkertaisimmillaan se voisi esimerkiksi olla palvelukeskuksen alueellinen koordinaattori, joka kokoaisi alueen näkemykset olemassa olevia verkostoja hyödyntäen. Tärkeintä olisi, että sovellettava malli olisi kaikille alueille yhteinen, mikä edistäisi palvelukeskuksen toiminnan alueellista vaikuttavuutta ja jatkuvuutta.

4) Koulutuksen ja muiden osaamispalveluiden valtionavustusten myöntäminen ja hankinta

-

Huomiot palvelukeskukselle esitetystä hallintomallista

Esityksen mukaan palvelukeskuksen yhteydessä toimisi valtioneuvoston jatkuvan oppimisen ja työllisyyden neuvosto, joka koostuisi ministeriöiden ja työelämän edustajista. Merkille pantavaa on se, että maakuntien liitot ovat vastanneet alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 17 §:n mukaan alueellaan alueellisen pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakkoinnin yhteensovittamisesta ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelusta osana koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnittelua. Valmisteilla olevan nk. ALKE-hallintolain luonnoksen mukaan maakunnan liiton tulee seurata ja ennakoida aluekehitystä sekä toimintaympäristön ja osaamistarpeiden muutoksia. Maakunnan liitto hoitaa tehtäviään mm. tekemällä yhteistyötä korkeakoulujen ja koulutuksen järjestäjien kanssa maakunnan aluekehittämistavoitteiden huomioon ottamiseksi. Esitämme, että neuvoston toimintaan nimetään myös maakuntien liittojen edustaja.

Huomiot palvelukeskukselle esitetystä koulutus- ja osaamispalveluiden rahoitusmuodoista

-

Muut huomiot esitysluonnoksesta

-

Rajaniemi Varpu
Österbottens förbund - Pohjanmaan liitto